

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezes Rady Ministrów
DMPiA - 140 - 64(2)/06

Warszawa, 31 października 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję **stanowisko Rady Ministrów** wobec poselskiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o rzemiośle (druk nr 911).

Jednocześnie informuję, że do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych upoważniony został Minister Gospodarki.

(-) Jarosław Kaczyński

Stanowisko Rządu
wobec
poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o rzemiośle (druk nr 911)

W dniu 11 lipca 2006 r. na ręce Marszałka Sejmu został wniesiony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o rzemiośle. Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Michał Wójcik. W dniu 5 września 2006 r. na posiedzeniu sejmowej Komisji Rozwoju Przedsiębiorczości odbyło się pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy.

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy reguluje on następujące kwestie:

- a) doprecyzowania obowiązujących definicji prawnych dotyczących rzemiosła i troistego charakteru jego organizacji,
- b) wprowadzenia definicji rzemieślnika i ustalenia listy zawodów odpowiadających danemu rodzajowi rzemiosła dla potrzeb realizacji nauki zawodu osób dorosłych realizowanej w procesie pracy,
- c) uporządkowania sposobu korzystania przez rzemieślników ze środków pomocy publicznej oraz z systemu uprawnień zawodowych przyznanych im przez przepisy prawa budowlanego,
- d) podkreślenia konieczności i objęcia szczególną ochroną i mecenatem Państwa dorobku kultury materialnej tworzonego przez rzemieślników (rzemiosła artystyczne i zanikające).

Rada Ministrów odnosząc się do zmian proponowanych w poselskim projekcie ustawy, pragnie zauważyć, iż przeprowadzona ankieta i wstępna analiza oceny skutków regulacji dotyczące zmiany ustawy o rzemiośle wykazała, iż konieczna jest interwencja o charakterze regulacyjnym w zakresie:

- 1) opracowania nowych definicji rzemiosła i rzemieślnika;
- 2) określenia nowych zadań organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła i wchodzących w jego skład organizacji;
- 3) określenia wykazu zawodów rzemieślniczych;

- 4) rozszerzenia systemu uzupełniania kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe oraz ułatwienia aktywizacji zawodowej osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Z przeprowadzonej analizy wynika także, iż nie wymaga interwencji regulacyjnej postulat dotyczący nadania, w ustawie o rzemiośle, organizacjom samorządu gospodarczego rzemiosła statusu organizacji pracodawców.

Poselski projekt ustawy podejmuje próbę rozwiązania tylko niektórych problemów w zakresie regulacji jednej ustawy, co w ocenie Rządu nie jest celowe. Analiza przedstawionych problemów wykazała, iż proponowane zmiany mają charakter systemowy i nie jest możliwe rozwiązanie ich wyłącznie w ustawie o rzemiośle. W celu uregulowania powyższych spraw, potrzebne są także zmiany w innych ustawach i rozporządzeniach.

Zmiany merytoryczne proponowane w art. 1 i 2 ustawy wprowadzają definicję rzemieślnika, która jest niezgodna z art. 4 ust. 1 pkt 1 i art. 7 ust. 4, ponieważ proponowana definicja wprowadza obowiązek przynależności do cechu lub izby rzemieślniczej, natomiast art. 7 ust. 4 przewiduje dobrowolną przynależność, a art. 4 ust. 1 pkt 1 stanowi, iż rzemieślnik ma prawo zrzeszania się w organizacjach rzemiosła. Warto zauważyć, iż zgodnie z art. 17 ust. 2 Konstytucji RP samorządy zawodowe (samorząd gospodarczy rzemiosła) nie mogą naruszać wolności wykonywania zawodu ani ograniczać wolności podejmowania działalności gospodarczej, natomiast ust. 1 odnosi się wyłącznie do zawodów zaufania publicznego. Z interpretacji art. 17 wynika, że ustawy powołujące samorządy zawodowe mogą ograniczać wolność podejmowania działalności gospodarczej, w ustalonym zakresie. Jednakże rzemieślnik, co wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, nie jest zawodem zaufania publicznego.

Zmiany w art. 2 ust. 3 w związku z art. 1 budzą wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP. Proponowane rozwiązanie polegające na wprowadzeniu obowiązku członkostwa w organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła może być niezgodne z art. 20 Konstytucji RP, który stanowi, iż społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, art. 22 Konstytucji stanowi, że ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny. Trybunał

Konstytucyjny stwierdził, że jednostki mają prawo do samodzielnego decydowania o udziale w życiu gospodarczym, zakresie i formach tego udziału, w tym możliwie swobodnego podejmowania różnych działań faktycznych i prawnych mieszczących się w ramach prowadzenia działalności gospodarczej. Jednocześnie „ustawodawca nie może ustanawiać ograniczeń przekraczających pewien stopień uciążliwości, a zwłaszcza zapoznających proporcję pomiędzy stopniem naruszenia uprawnień jednostki a rangą interesu publicznego, który ma w ten sposób podlegać ochronie” (orzeczenie z 26 kwietnia 1995 r., sygn. K. 11/94, OTK w 1995 r., cz. I, poz. 12). Ponadto konieczne jest uwzględnienie „przy ograniczaniu praw jednostki (...) odpowiedniego wyważenia wagi interesu publicznego, któremu służy ograniczenie danego prawa i wagi interesów naruszonych przez takie ograniczenie” (wyrok z 26 kwietnia 1999 r., sygn. K. 33/98, OTK ZU Nr 4/1999, poz. 71).

Należy także zauważyć, iż w demokratycznym państwie prawnym interes publiczny musi wiązać się z poszanowaniem wolności indywidualnej. Trybunał Konstytucyjny podziela pogląd, że „jeżeli ograniczenie danej wolności bądź prawa nie ma uzasadnienia w żadnej z wartości wskazanych w art. 31 ust. 3, ograniczenie takie nie może być ustanowione, chyba że szczególnie przepis konstytucyjny na to pozwala”. W świetle powyższego, Trybunał Konstytucyjny uznaje, że art. 31 ust. 3 Konstytucji ma zastosowanie na tle szczególnych unormowań zawartych w art. 22. Tym samym wyraża opinię, że wszelkie ograniczenia zakresu korzystania z praw i wolności muszą czynić zadość przesłankom wymienionym w art. 31 ust. 3 Konstytucji, który musi być interpretowany zgodnie z zasadą proporcjonalności.

Należy zatem stwierdzić, że wprowadzenie obligatoryjnego członkostwa w organizacjach samorządu gospodarczego rzemiosła może stanowić naruszenie wolności działalności gospodarczej i być sprzeczne z zasadami wyrażonymi w Konstytucji RP. Wobec powyższego, konieczne jest przeprowadzenie dodatkowych ekspertyz w zakresie zgodności projektowanych przepisów z Konstytucją RP.

Należy zauważyć, iż zaliczenie działalności gastronomicznej do rzemiosła (art. 2 ust. 4) może skutkować włączeniem do rzemiosła także innych zawodów należących do gastronomii, poza zawodami kucharza i kucharza małej gastronomii.

Należy podkreślić, iż w ocenie Rządu pozostawienie negatywnego wyliczenia działalności nie zaliczanej do rzemiosła (art. 2 ust. 4), jak również „zawodów odpowiadających danemu rodzajowi rzemiosła” (art. 1) nie jest celowe wobec propozycji ustalenia listy zawodów z art. 2 ust. 5.

Ustalenie listy zawodów w ramach nowego rozporządzenia na podstawie obowiązującej Klasyfikacji Zawodów i Specjalności stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644), będzie częściowym powtórzeniem tej klasyfikacji. Bardziej celowym rozwiązaniem byłoby odpowiednie oznaczenie zawodów rzemieślniczych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, co może wymagać zmiany upoważnienia z art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.), a także zmiany rozporządzenia w tym zakresie.

Błędna jest zmiana proponowana w art. 3 ust. 4 polegająca na powtórzeniu upoważnienia z obowiązującej ustawy i złej zmiany nazwy działu administracji rządowej. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 5 pkt 15 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, z późn. zm.) ustalono dział oświata i wychowanie, nie ma natomiast działu edukacja narodowa. Błędnie określono także dział praca i polityka społeczna w art. 2 ust. 5 i w art. 3 ust. 6 (art. 1 pkt 1 oraz pkt 2 lit. d ustawy nowelizującej). Zgodnie z art. 5 powyższej ustawy w pkt 16 ustalono dział praca, natomiast w pkt 26 dział zabezpieczenie społeczne.

Niezgodna z § 4 ust. 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908) jest zmiana polegająca na dodaniu w art. 3, ustępu 4b, który jest powtórzeniem przepisu z art. 12 ust. 8 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Przepis ten nie wprowadza żadnych nowych rozwiązań, ponieważ na podstawie wymienionego wyżej art. 12 ust. 8 wydane zostało rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 31 sierpnia 2004 r. w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom (Dz. U. Nr 190, poz. 1951).

Zmiana proponowana w art. 3 ust. 5 jest zmianą o charakterze legislacyjnym i powiela, co do zasady, obecnie obowiązujący przepis w tym zakresie. Nie sankcjonuje ona, jak wskazano w uzasadnieniu, obowiązku przynależności do organizacji rzemieślniczych osób zatrudniających pracowników w celu przygotowania zawodowego, a ponadto niepotrzebnie powtarza obowiązek członkowski, wyrażony wcześniej w proponowanym art. 2 ust. 3.

Nieprawidłowa jest propozycja dodania w art. 3, ustępu 6 ponieważ obecny art. 3 zawiera ust. 6 stanowiący o nadzorze nad przebiegiem przygotowania zawodowego

pracowników młodocianych. Proponowany przepis zawiera bardzo ogólną delegację do określenia zasad odbywania przygotowania zawodowego osób dorosłych w zawodach odpowiadających danemu rodzajowi rzemiosła (a więc nie z listy zawodów, o której mowa w art. 2 ust. 5), pomijając m.in. sprawy finansowania takiego kształcenia, a także nie określa formy w jakiej przedmiotowe zasady mają być określone. Wydaje się, iż powinien to być akt prawa powszechnie obowiązującego czyli np. rozporządzenie. Przeprowadzona analiza wykazała, iż rozszerzenie systemu uzupełniania kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe jest problemem o charakterze systemowym i nie powinna ograniczać się wyłącznie do rzemiosła, ale także powinna ułatwić uzyskiwanie lub zmianę kwalifikacji zawodowych osób dorosłych również w zawodach nierzemieślniczych. Wprowadzenie takich rozwiązań wymaga zmian w innych aktach normatywnych, i nie powinno być ograniczone tylko do rzemiosła, co może powodować także zarzut dyskryminacji (nierównego traktowania).

Wątpliwości budzą zmiany polegające na dodaniu w art. 3 ust. 7 i 8. W ocenie Rady Ministrów, nie jest prawdziwe stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu, iż obecnie rzemieślnicy posiadający dyplom mistrza w odpowiednim zawodzie budowlanym posiadają uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi, z uwagi na fakt, iż z ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016, z późn. zm.) skreślony został art. 12 ust. 8, który stanowił, iż do kierowania robotami budowlanymi w powierzonym zakresie, z wyłączeniem robót budowlanych przy obiektach zabytkowych, uprawnione są także osoby posiadające, zgodnie z przepisami o rzemiośle, dyplom mistrza w odpowiednim zawodzie budowlanym. Obecnie zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy – Prawo budowlane samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, a więc m.in. kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi, mogą wykonywać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie wykształcenie techniczne i praktykę zawodową, dostosowane do rodzaju, stopnia skomplikowania działalności i innych wymagań związanych z wykonywaną funkcją, stwierdzone decyzją, zwaną dalej „uprawnieniami budowlanymi”, wydaną przez organ samorządu zawodowego. Warunkiem uzyskania uprawnień budowlanych jest zdanie egzaminu ze znajomości procesu budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej. Wobec powyższego, dodanie ust. 7 i 8 należy uznać za niecelowe. Warto dodać, iż odwołanie z ust. 7 do warunków określonych w ust. 5 jest błędne, ponieważ ust. 5 nie określa warunków, a zawiera odesłanie do innych przepisów.

Wątpliwości budzi rezygnacja w art. 4 ust. 1 pkt 3 z odniesienia do uprawnienia rzemieślnika do korzystania z uproszczonych (zryczałtowanych) form opodatkowania oraz zwolnień i ulg podatkowych na zasadach powszechnie obowiązujących przedsiębiorców.

Dotychczas obowiązujący przepis, przyznający wyżej wymienione uprawnienie, dotyczy wszystkich rzemieślników, również zajmujących się rzemiosłem artystycznym. W uzasadnieniu do projektu ustawy nie przedstawiono głębszej analizy konieczności wprowadzenia zaproponowanej zmiany. Bardziej właściwe byłoby precyzyjne zdefiniowanie przyznawanego uprawnienia, np. poprzez wyliczenie „instrumentów ekonomicznych wspierających działalność przedsiębiorców w zakresie realizacji zadań systemu edukacji zawodowej oraz ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego”, z jakich ma prawo korzystać rzemieślnik. Ponadto, wyrazy: „ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego” należałoby zastąpić wyrazami: „kultury i ochrony dziedzictwa narodowego”;

Zmiana proponowana w art. 1 pkt 4 projektu ustawy, obejmująca wprowadzenie regulacji dotyczącej tytułu mistrza rzemiosła artystycznego, budzi następujące zastrzeżenia:

a) definicja „rzemiosł artystycznych” (art. 6a ust. 1) obejmuje zarówno „wytwarzanie i odtwarzanie przedmiotów o charakterze artystycznym lub zabytkowym”, „naprawę i konserwację takich przedmiotów”, jak też „naprawę i konserwację zabytkowych obiektów budowlanych”. Należy wskazać, że kwalifikacje osób uprawnionych do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, badań konserwatorskich i architektonicznych przy zabytku wpisanym do rejestru, dodatkowe wymagania dla osób wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie przy zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru oraz sposób potwierdzania tych kwalifikacji i wymagań są uregulowane przepisami rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz. U. Nr 150, poz. 1579). Ponadto, stosowana terminologia nie odpowiada przepisom ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.),

b) zaproponowany art. 6a ust. 2 nie wskazuje trybu weryfikacji umiejętności wytwarzania i odtwarzania przedmiotów lub świadczenia usług, o których mowa w ust. 1, rzemieślnika ubiegającego się o tytuł mistrza rzemiosła artystycznego, a kolejny ust. 3 upoważniając ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do nadawania, na wniosek prezesa Związku Rzemiosła Polskiego, tytułu mistrza rzemiosła artystycznego, rzemieślnikom wykazującym się właściwymi umiejętnościami, nie wskazuje kryteriów oceny kandydatów

ubiegających się o ten tytuł, sposobu dokumentowania posiadanych umiejętności, warunków jakie powinien spełnić wniosek prezesa ZRP. Brak jest także upoważnienia do uregulowania tych spraw w akcie wykonawczym,

c) w uzasadnieniu do poselskiego projektu ustawy wskazano, iż nie wywołuje on negatywnych skutków finansowych dla budżetu państwa. Z uzasadnienia nie wynika, jaka liczba rzemieślników byłaby objęta regulacją, ile osób w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego miałyby zajmować się tymi sprawami, jakie wydatki miałyby ponosić Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i czy mogłyby być one pokryte w ramach środków będących w dyspozycji resortu.

W odniesieniu do zmian w art. 7 polegających na dodaniu ust. 4a i 4b należy zauważyć, iż z ust. 4a wynika, iż rzemieślnik może być członkiem wszystkich organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła (cechów, izb rzemieślniczych i Związku Rzemiosła Polskiego), co jest niezgodne z art. 12 ust. 2 ustawy, który stanowi, iż w Związku Rzemiosła Polskiego mogą się zrzeszać izby rzemieślnicze, a także cechy o zasięgu ogólnopolskim. Wątpliwie dodać, iż ust. 4b pozostaje w sprzeczności z proponowaną definicją rzemieślnika, ponieważ według tej definicji rzemieślnik musi być członkiem cechu lub izby rzemieślniczej. Wprowadzanie innej formy *quasi* członkostwa dla osób nie będących rzemieślnikami, nie znajduje pełnego uzasadnienia. Ponadto, w uzasadnieniu zawarto nieprawdziwe stwierdzenie, iż zmiana ta rozwija definicję podmiotową rzemieślnika, ponieważ zakres definicji, co do zasady, jest określony w projektowanym art. 2 ust. 3 i nie może być zmieniany postanowieniami innych artykułów.

Zmiany w art. 8 są nieprawidłowe, ponieważ stanowią powtórzenie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. Nr 55, poz. 235, z późn. zm.), co jest niezgodne z § 4 ust. 1 „Zasad techniki prawodawczej”.

Proponowany art. 12 ust. 4 budzi wątpliwości wobec art. 12 ust. 2 ustawy, który mówi o członkostwie w Związku Rzemiosła Polskiego izb rzemieślniczych i cechów o zasięgu ogólnopolskim, podczas gdy przedmiotowy przepis rozszerza je także na organizacje społeczne i inne osoby prawne. Ponadto należy zauważyć, iż obecny ust. 4 dotyczy zadań Związku, do którego zmiany wprowadza art. 1 pkt 11 poselskiego projektu ustawy.

Należy zauważyć, iż proponowane w art. 2 poselskiego projektu ustawy, nadanie Związkowi Rzemiosła Polskiego statusu konfederacji pracodawców, izbom rzemieślniczym statusu federacji pracodawców, a cechom statusu związków pracodawców wymagałoby odpowiednich zmian w ustawie o organizacjach pracodawców, a także innej niż kodeksowa

definicji pracodawcy, czyli jednostki organizacyjnej, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoby fizycznej, jeżeli zatrudniają one pracowników. Zatrudnianie pracowników, nawet okresowe, jest w tym przypadku warunkiem *sine qua non* statusu pracodawcy. Warto dodać, iż pracownikiem, w rozumieniu art. 2 Kodeksu pracy, jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Pracownikiem może być zatem tylko **osoba fizyczna**, gdyż jego obowiązkiem jest osobiste wykonywanie pracy. Osoby wykonujące pracę w ramach innego stosunku prawnego niż stosunek pracy (na przykład na podstawie umowy zlecenia) nie są pracownikami.

Podstawowym aktem prawnym powszechnie obowiązującym, który odnosi się do organizacji pracodawców jest ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. Nr 55, poz. 235, z późn. zm.). Według tej ustawy pracodawcy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów. Należałoby zatem uznać, że to ustawa o organizacjach pracodawców w sposób kompleksowy reguluje tę dziedzinę spraw, a kwestie (warunki) przynależności (sposobu nabywania członkostwa) do związków, federacji czy konfederacji pracodawców określa przedmiotowa ustawa i statuty odpowiednio związków, federacji i konfederacji pracodawców. Warto nadmienić, iż związek pracodawców, w myśl art. 7 ust. 1 ustawy o organizacjach pracodawców powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, podjętej na zgromadzeniu założycielskim przez co najmniej 10 pracodawców. Wobec powyższego, siłą sprawczą związku jest wola pracodawców, którym zgodnie z art. 3 Kodeksu pracy jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnią one pracowników, wyrażona w uchwale, a nie w przepisach odrębnych mających charakter powszechnie obowiązujący.

W Polsce działają cztery główne organizacje pracodawców:

- Konfederacja Pracodawców Polskich,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- Związek Rzemiosła Polskiego,
- Business Centre Club – Związek Pracodawców.

Według § 1 ust. 4 statutu Związku Rzemiosła Polskiego, Związek realizuje cele i wykonuje zadania konfederacji pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców oraz uczestniczy w dialogu społecznym po stronie pracodawców w trybie i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 statutu Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan jest organizacją pracodawców w rozumieniu ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców.

Także według § 1 ust. 2 statutu Konfederacji Pracodawców Polskich, Konfederacja działa na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców.

Statut Business Centre Club stanowi ponadto, iż każdy Członek BCC, na mocy oddzielnej decyzji właściwego własnego organu załączonej do deklaracji przystąpienia, może również zostać członkiem BCC Związku Pracodawców, uzyskując dodatkową możliwość ochrony swoich praw i reprezentacji wobec związków zawodowych, organów władzy i administracji państwowej oraz organów samorządu terytorialnego.

Reasumując, ustawa o organizacjach pracodawców, ani żadna ustawa szczególna nie nadaje *ex lege* statusu organizacji pracodawców. Przesłanki podjęcia decyzji o założeniu organizacji pracodawców regulują bezpośrednio statuty tych organizacji i przepisy ustawy o organizacjach pracodawców.

Należy także zauważyć, iż do projektu ustawy o zmianie ustawy o rzemiośle nie dołączono oceny skutków regulacji (OSR).

Rada Ministrów stoi na stanowisku, iż propozycje zmian zawarte w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o rzemiośle, wymagają dalszych prac legislacyjnych. Projekt w przedstawionym brzmieniu jest niespójny, zawiera błędy i podejmuje próbę niepełnej regulacji zakresu spraw dotyczących problemów rzemiosła.

Wobec powyższego, konieczne wydaje się uwzględnienie w dalszych pracach możliwie największej liczby problemów rzemiosła i rynku pracy, także w innych ustawach i aktach wykonawczych, aby nowe przepisy były wyczerpujące i systemowo regulowały przedstawione kwestie.